

ԳԵՐՄԱՆԱՀԱՅ

ԼՂՀ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹՒԻՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՅՑԵԼԵՑ

**«ՂԱՐԱԲԱՂՆ ԱՅՍՕՐ, ԱԿՆԿԱԼԻՔՆԵՐԸ,
Մ ՏԱՀՈԳՈՒԹՒԻՆՆԵՐԸ, ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐԸ»**

*«Վասպուրականի և Տարօնի մէջ բացի ընթացող թեմէնէն, անոնք
չունէին դրական և մշակուած նպատակ:*

*Վասպուրականի յեղափոխութեան ծագման առաջին օրերէն, անոր
պաշտօնական բոլոր առաջնորդները եղան Շուշեցիները:*

*Հայ Յեղափոխական Դաշնակցականներու մօտ՝ վարդանը, Նիկոլ-
Դոմանը և հետագային Ակնունին, վանի Իշխանն, վանի Արամ
Մանուկեանը, վանի Կոստին Համբարձումեանը և շատ ուրիշներ:*

*Ղարաբաղը Վասպուրականի հետ այն սիւներէն է, որոնց վրայ
կրնայ կանգուն մնալ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ գմբէթը»:*

Ախալքալաքցի Դաշնակ ՌՈՒԲԷՆ փաշա

ՊԵՐԼԻՆ.- Չորսօրեայ (Մարտ 31 էն մինչեւ Ապրիլ 4ին) Լեռնային
Ղարաբաղի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի նախագահ Աշոտ
Ղուկեանի գլխաւորած պատուիրակութիւնը աշխատանքային այցով կը
գտնուի Գերմանիոյ մայրաքաղաք Պերլին:

Պատուիրակութեան մաս կը կազմեն Լեռնային Ղարաբաղի արտաքին
գործոց փոխնախարար Ֆելիքս Խաչատրեանը և Գերմանիոյ մէջ Լեռնային
Ղարաբաղի մնայուն նարկայացուցիչ Յարութիւն Գրիգորեան:

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեանի
15 Յունուար 2008ի հրամանագրով բացուեցաւ Գերմանիոյ Դաշնային
Հանրապետութեան մէջ ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչութիւն՝ նստավայր
Պերլին: Մշտական ներկայացուցիչ նշանակուած էր տիկին Գայանէ
Ափինեան:

Պատուիրակութիւնը հանդիպումներ ունեցաւ հասարակական և քաղաքական շրջաններուն և Գերմանիոյ խորհրդարանի անդամներուն հետ: Հանդիպումներու ընթացքին քննարկուեցին ղարաբաղեան հակամարտութեանն կարգաւորումը, ԼՂ Հանրապետութեան մէջ տեղի ունեցող տարածաշրջանի ինտեգրման գործընթացներուն մէջ համաեւրոպական կազմակերպութիւններու գործօն խնդրին առնչուող հրատապ հարցեր:

ԼՂՀ պատուիրակութիւնը Ապրիլ 1ին ժամ 10ին այցելեցին Եոհաննէս Լեփսիուսի Տուն-Թանգարան, Փոթստամ: Հիւրերուն դիմաւորեցին Տուն-Թանգարանի տնօրէն Ռոլֆ Հոսֆէլտը և Եոհաննէս Լեփսիուսի միութեան վարչութեան երկու անդամներ՝ Ուլի Հօֆմանը և Համօ Պետրոսեանը:

Ռ. Հոսֆէլտը ցոյց տուաւ Տուն-Թանգարանի եօթ սենեակները՝ գրադարանը, արխիւներու սենեակը, Եոհաննէս Լեփսիուսի նամակներու հաւաքածոն, Հայոց Յեղասպանութեան վերաբերեալ նկարներ և փաստեր, և պատմեց Տուն-Թանգարանի պատմութիւնը, գործունէութիւնը, նպատակները, Հայոց Յեղասպանութեան վերաբերող փաստերի մասին, և յիշեց Եոհաննէս Լեփսիուսի կեանքն ու գործը:

Պրն. Աշոտ Ղուլեան գոհունակութիւն յայտնեց Տուն-Թանգարանին կողմէ տարուող աշխատանքի համար և արձանագրութիւն կատարեց հաստատութեան հիւրերու պատուոյ գիրքին մէջ, և տնօրէնի հետ քննարկեց ապագայ համագործակցութեան զանազան հարցեր:

Երեկոյան ժամը 18.00ին Պերլինի Եւրոպական Ակադեմիային մէջ փրոֆ. դոկտ. Էքհարտ Տ. Շթրաթէնշուլթէն ներկաներուն յայտարարեց Արցախի 12 նկարիչներու «Իմ Արցախ» ցուցահանդէսին բացումը:

Վերջին 10 տարիներու ստեղծուած նկարներու ընտրութիւնը կատարած էր Արցախի Մշակույթի նախարարուհի Նարինէ Աղաբալեանը:

Նկարները Պերլինի մէջ ներկայացնելու հնարավորութիւնը կազմակերպած էր Պերլինի Ազատ համալսարանի Արցախցի ուսանող Անդրանիկ Ասլանեան:

Յուցահանդէսի համակարգողը Պերլինի INTERIORDASEIN պատկերասրահի տէր ու տնօրէն վարպետ նկարիչ Երեւանցի Արչի Կալենցն էր:

Ցուցահանդեսին ներկայացուած են՝ Աշոտ Առաքելեանի, Սերգէյ Առուստամեանի, Զարինէ Բաբեանի, Սամուէլ Գաբրիելեանի, Զորիկ Գալստեանի, Հովիկ Գասպարեանի, Գէորգ Սարգսեանի, Գայանէ Շուշեցու, Սամուէլ Թաւադեանի, Լենորդ Զաքարեանի ատեղծագործութիւնները:

Ժամը 19ին, Եւրոպական Ակադեմիայի մեծ դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ «Լեռնային Ղարաբաղի դերն ու նշանակութիւնը հարաւային Կովկասի զարգացման գործում» խորագիրով նախաձեռնութիւն, որուն ընթացքին «Լեռնային Ղարաբաղն այսօր, ակնկալիքները, մտահոգութիւնները, հեռանկարները» նիւթով իբրեւ գլխաւոր բանախօս հանդէս եկաւ ռուսերէնով Արցախի խորհրդարանի նախագահ՝ հայրենասէր Աշոտ Ղուլեանը:

Անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ձեւաւորման և կայացման գործընթացներուն ան իր խօսքին մէջ ներկայացուց ատրպէյճանական-ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման արդի հանգրուանը շեշտելով, որ երկարատեւ խաղաղութեան հասնելու ամենակարճ ուղին երկու անկախ պետութիւններուն Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան և Ատրպէյճանի Հանրապետութեան միջեւ խաղաղ գոյակցութեան հիմքերու ստեղծումն է:

Զեռնարկի երկրորդ բաժինով տեղի ունեցաւ բանավէճ-քննարկում, որուն Աշոտ Ղուլեանէն բացի, հրաւիրուած էին նաեւ գերմանական խորհրդարանի նախկին պատգամաւոր Wolfgang Bornsen, Գիտութեան և քաղաքականութեան հիմնադրամէն Dr. Uwe Halbach, և Համալուրկի համալսարանէն իրաւաբանութեան Prof. Dr. Otto Luchterhandt, Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպան Վահան Յովհաննէսեան եւս խօսեց Հայաստանի և Ատրպէյճանի յարաբերութեան մասին: Բանավէճը վարեց հիմնարկի տնօրէն Prof. Dr. Eckart Stratenschulte.

Հրաւիրուած փորձագէտները ներկայացուցած են իրենց տեսակէտները Արցախի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքի ձեռքբերման, ատրպէյճանական-ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման ուպսուած միջնորդական ջանքերու, տարածաշրջանային զարգացման հեռանկարներու և այլ հարցերու վերաբերեալ: Այնուհետեւ մասնակիցները կարելիութիւն ունեցած են բանախօսներուն դիմել տարաբնոյթ հարցերով:

Այստեղ կարեւոր է յիշել, որ սրահին մէջ ներկայ էին ատրպէյճանցի ուսանողներ, անոնց հարցերուն պատասխանեցին վերը յիշուած գերման փորձագէտները:

Ձեռնարկէն վերջ պատուարժան նախագահ Աշոտ Ղուլեան պարզեւատրեց Արցախահայութեան Ազգային-ազատագրական պայքարի ղարաբաղեան շարժման 25-ամեակին նուիրուած ոսկեգօծուծ յուշամտալով Հայաստանի Հանրապետութեան և Միջազգային լրագրողներու միութեան անդամ, Եոհաննէս Լեփսիոսի միութեան-Փոթատամ, Արմին Թ. Վեկնըրի միութեան-Վուփրթալ, կազմակերպութիւններու վարչութեան անդամ՝ Դաչնակ Համօ Պետրոսեանին, ի հեճուկս հայ ժողովուրդին իր տարած աշխատանքներուն:

Ապրիլ 2ին, պատուիրակութիւնը հանդիպումներ ունեցաւ Գերմանիոյ խորհրդարանի երեք պատգամաւորներու հետ, Քրիստոնիա-դեմոկրատներ Մայք Բերմանի ու Քաուլ-Հայնց Հուպրի և Սոցիալ-դեմոկրատ Շթեֆէն-Քլաուդիոյ Լեմմէի հետ:

Հանդիպումներու ընթացքին գերմանացի պատգամաւորներուն ներկայացուեցին ԼՂՀ ի պետականաշինութեան գործընթացի առանձնահատկութիւնները: Միեւնոյն ժամանակ, շեշտուեցաւ միջազգային գործընթացներուն Արցախի ներգրաւման կարեւորութիւնը, ինչը լուրջ հիմք կարող է հանդիսանալ ժողովրդավարական արժէնքներու և ազատութիւններու ամրապնդման գործին մէջ:

Քնարկուեցին նաեւ ատրպէյճան-ղարաբաղեան հակամարտութեան խաղաղ կարգաւորմանն առնչուող և տարածաշրջանային բնոյթի մի շարք հարցեր: Այս հանդիպումներուն եւս կը մասնակցեր արցախցի Անդրանիկ Ասլանեան:

Նոյն օրը Երեկոյեան Արեւելեան Պերլինի Լիշթէնպերկ թաղամասի Աւետարանական Փաուլ-Գերհարդ եկեղեցիի մէջ տեղի ունեցաւ Արցախի խորհրդարանի նախագահի հանդիպումը Պերլինի երեք հայկական համայնքային կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու հետ:

Ներկայ էր եւս Հայաստանի Հանրապետութեան դեսպանի տեղակալ Աշոտ Սմբատեան:

Ողջոյնի խօսքով հիւրերուն դիմաւորեց Արեւելեան Պերլինի Եւրոպացի և Հայ Մասնագէտների Ասոցիացիա հանրօգուտ կազմակերպութեան առաջին նախագահ Միքայէլ Մինասեան և ըսաւ:-

Մեծարգո նախագահ պարոն Աշոտ Ղուլեան,

Այս այցը կարելի է որակել Պերլինի հայերի պատմութեան մէջ որպէս պատմական եզակի պահ: Այժմ թոյլ տուէք հակիրճ ներկայացնել Պերլինահայ կազմակերպութիւնների դերն ու նշանակութիւնը հայերի համախմբման և հայապահպան գործնէութիւնում: Աւանդական մեր երկու համայնքները՝ Պերլինի Եկեղեցական և Մշակութային Հայ համայնքը, ինչպէս նաեւ Պերլինի Հայ համայնքը ունենալով իրենց մշտական նստավայրը:

Պերլինի Եկեղեցական և Մշակութային Հայ համայնքում գերակշռում է Գերմանիայում Հայ Առաքելական Եկեղեցական թեմի առաջնորդութեամբ հայերի հոգեւոր կարիքների սպասարկման գործունէութիւնը:

Ապա Պերլինի Հայ համայնքում առաւելապէս կազմակերպում են կրթական, քաղաքական և գիտահանրամատչելի միջոցառումներ:

Եւրոպացի և Հայ Մասնագէտների Ասոցիացիան, համեմատած մեր աւանդական վերոյիշեալ համայնաաշների հետ, ունի ընդամէնը մէկ տարուա փորձառութիւն և ջանում է իր առջեւ դրուած խնդիրների կատարումը հնարաւորինս արհեստավարժ ձեւով մատուցելու իր գործունէութիւնում ներգրաւելով և համախմբելով մասնագէտների:

2010ի Հոկտեմբեր ամսից գործում է Պերլինի Հայկական դպրոցը, թւով 28աշակերտներ, և իւրաքանչիւրն ամսի առաջին կիրակի օրը այս եկեղեցում տեղի կունենայ Սուրբ Պատարագ:

Եւ տեղի ունեցաւ զեղարւեստական մասը, երգեցողութեամբ և ասմունքով աշակերտ-աշակերտուհիներու կատարմամբ:

Դիմելով ներկաներուն, Աշոտ Ղուլեանն արցախցիներու անունէն շնորհակալութիւն յայտնեց գերմանահայ համայնքին՝ ԼՂՀ ին ցուցաներող մշտական օգնութեան և աջակցութեան համար և պատմեց վերուին տարիներուն արցախի քաղաքական, տնտեսական և սոցիալական արձանագրուած յաջողութիւններու մասին:

Ի նշան երախտագիտութեան, Պերլինի Հայկական Եկեղեցական և մշակութային համայնքը, Պերլինի Հայ համայնքը և Հայ ու Եւրոպացի մասնագէտներու սոցիալական ԼՂՀ Ազգային Ժողովի նախագահի կողմից պարգևատրուեցին Արցախահայութեան ազգային-ազատագրական պայքարի դարաբաղեան շարժման 25-ամեակի յուշամետալով:
Հանդիպման աւարտին տեղի ունեցաւ տօնական ճաշկերոյթ:

Ապրիլ 3-ին նախագահ Աշոտ Ղուլեանի գլխաւորած պատւիրակութիւնը հանդիպումներ ունցաւ Գերմանիոյ խորհրդարանի պատգամաւորներուն հետ՝ Քրիստոնիա-դեմոկրատ կուսակցութեան անդամներ Էլիզապէթ Մոզմանի, Քարսթէն Փոյրպերի և Ալպերթ Վայլերի հետ:

Հանդիպումներու ընթացքին Արցախի խորհրդարանի նախագահը գերմանացի գործընկերներուն ներկայացրեց Ատրպէյճան-դարաբաղեան նախապատմութիւնը, ներկայ իրավիճակը և հնարաւոր զարգացումները, ինչպէս նաեւ անդրադարձաւ ԼՂՀ հռչակումէն յետոյ իրականացուած պետականաշիութեան և ժողովրդավարական բարեփոխումներու գործընթացներուն:

Գերմանացի պատգամաւորներուն կը հետաքրքրէր նաեւ Արցախի տնտեսական և սոցիալական իրավիճակը, որի մասին ԱԺ նախագահը համապատասխան պարզաբանումներ:

Պունդէսթակի պատգամաւորները միակարծիք էին դարաբաղեան հիմնախնդիրը բացառապէս խաղաղ ճանապարհով լուծելու հարցին մէջ:

ԼՂՀ պատուիրակութեան այցը Գերմանիա վերջացաւ Ապրիլ 4ին:

Գերմանիա, Ապրիլ 2014 Գրեց և պատրաստեց՝ Համօ Պետրոսեան